Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (yhdeksäs jaosto)

24 päivänä helmikuuta 2022*

Ennakkoratkaisupyyntö – Direktiivi 92/13/ETY – Vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyt – 1 artiklan 1 ja 3 kohta – Oikeus muutoksenhakumenettelyihin – 2 c artikla – Muutoksenhakua koskevat määräajat – Laskeminen – Kanne tarjoajan menettelyyn osallistumisen hyväksymistä koskevasta päätöksestä

Asiassa C-532/20,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Curtea de Apel București (Bukarestin ylioikeus, Romania) on esittänyt 12.6.2020 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 20.10.2020, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Alstom Transport SA

vastaan

Compania Națională de Căi Ferate CFR SA,

Strabag AG – Sucursala București ja

Swietelsky AG Linz – Sucursala București,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (yhdeksäs jaosto),

toimien kokoonpanossa: kolmannen jaoston puheenjohtaja K. Jürimäe, joka hoitaa yhdeksännen jaoston puheenjohtajan tehtäviä, sekä tuomarit S. Rodin (esittelevä tuomari) ja N. Piçarra,

julkisasiamies: M. Campos Sánchez-Bordona,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Alstom Transport SA, edustajinaan O. Gavrilă, C. Ciolan ja I. Nedelcu, avocați,

– Compania Națională de Căi Ferate CFR SA, edustajanaan I. Pintea,

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

– Strabag AG – Sucursala București, edustajinaan S. Neagu, A. Viespe, Ș. Dinu ja L. Savin, avocați,

– Euroopan komissio, asiamiehinään G. Wils, P. Ondrůšek ja L. Nicolae,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjä koskevien yhteisön sääntöjen soveltamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 25.2.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/13/ETY (EYVL 1992, L 76, s. 14), sellaisena kuin se on muutettuna käyttöoikeussopimusten tekemisestä 26.2.2014 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2014/23/EU (EUVL 2014, L 94, s. 1; jäljempänä direktiivi 92/13), 1 artiklan 1 ja 3 kohdan ja 2 c artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat yhtäältä Alstom Transport SA ja toisaalta Compania Națională de Căi Ferate CFR SA (jäljempänä CFR), Strabag AG – Sucursala București (jäljempänä Strabag) ja Swietelsky AG Linz – Sucursala București ja joka koskee määräajan laskemista muutoksenhaulle julkisia rakennusurakoita koskevassa hankintamenettelyssä tehdystä päätöksestä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 92/13 1 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa ja 3 kohdassa säädetään seuraavaa:

”1. – –

Jäsenvaltioiden on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että [vesi- ja energiahuollon sekä liikenteen ja postipalvelujen alalla toimivien yksiköiden hankinnoista ja direktiivin 2004/17/EY kumoamisesta 26.2.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston] direktiivin 2014/25/EU [(EUVL 2014, L 94, s. 243)] tai [käyttöoikeussopimusten tekemisestä 26.2.2014 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston] direktiivin 2014/23/EU soveltamisalaan kuuluviin hankintasopimuksiin liittyviin hankintayksiköiden päätöksiin voidaan hakea muutosta tehokkaasti ja varsinkin mahdollisimman nopeasti tämän direktiivin 2–2 f artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti, jos nämä päätökset ovat vastoin julkisia hankintoja koskevaa unionin tai vastoin kansallisia säännöksiä, jotka on annettu kyseisen unionin oikeuden saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä.

– –

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhakumenettelyt, joiden yksityiskohtaisista säännöistä kukin jäsenvaltio voi itse päättää, ovat ainakin niiden käytettävissä, jotka ovat tai ovat

olleet tavoittelemassa tiettyä sopimusta, ja joiden etua väitetty virheellinen menettely on loukannut tai saattaa loukata.”

4 Direktiivin 92/13 2 a artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

”_ _

Kullekin asianomaiselle tarjoajalle ja ehdokkaalle lähetettävässä ilmoituksessa hankintapäätöksestä on oltava liitteenä seuraavat:

– yhteenveto direktiivin 2014/25/EU 75 artiklan 2 kohdassa tarkoitetuista perusteista, jollei mainitun direktiivin 75 artiklan 3 kohdasta muuta johdu, tai direktiivin 2014/23/EU 40 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista perusteista, jollei mainitun direktiivin 40 artiklan 2 kohdasta muuta johdu,

_ _”

5 Direktiivin 92/13 2 c artiklassa säädetään seuraavaa:

”Jos jäsenvaltio säätää, että direktiivin 2014/25/EU tai direktiivin 2014/23/EU soveltamisalaan kuuluvien sopimuksentekomenettelyjen yhteydessä tehtyihin tai niitä koskeviin hankintayksiköiden päätöksiin on haettava muutosta tietyn määräajan kuluessa, kyseisen määräajan on oltava vähintään 10 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintayksikön päätös on lähetetty tarjoajalle tai ehdokkaalle, kun käytetään telekopiota tai sähköistä muotoa, tai, kun käytetään muita viestintätapoja, kyseisen määräajan on oltava vähintään 15 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintayksikön päätös on lähetetty tarjoajalle tai ehdokkaalle tai vähintään 10 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona hankintayksikön päätös on vastaanotettu. Kullekin tarjoajalle tai ehdokkaalle lähetettävässä ilmoituksessa hankintayksikön päätöksestä on oltava liitteenä yhteenveto asiaa koskevista perusteluista. Haettaessa muutosta tämän direktiivin 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin päätöksiin, joista ei tarvitse lähettää erityistä ilmoitusta, määräaika on vähintään 10 kalenteripäivää kulloinkin kyseessä olevan päätöksen julkaisemisesta.”

Romanian oikeus

6 Julkisia hankintoja, alakohtaisia sopimuksia ja urakka- ja palvelukonsessiosopimuksia koskevista muutoksenhakumenettelyistä sekä valtakunnallisen riitojenratkaisuelimen rakenteesta ja toiminnasta annetun lain nro 101/2016 (Legea nr. 101/2016 privind remediile și căile de atac în materie de atribuire a contractelor de achiziție publică, a contractelor sectoriale și a contractelor de concesiune de lucrări și concesiune de servicii, precum și pentru organizarea și funcționarea Consiliului Național de Soluționare a Contestațiilor) 2 §:n 1 momentin sanamuoto on seuraava:

”Jokainen, joka katsoo oikeuksiaan tai oikeutettuja etujaan loukatun hankintaviranomaisen toimella tai siksi, että hakemusta ei ole ratkaistu laissa säädetyssä määräajassa, voi vaatia toimen kumoamista, hankintaviranomaisen velvollisuutta toteuttaa toimi tai toteuttaa korjaavia toimenpiteitä tai väitetyn oikeuden tai oikeutetun edun tunnustamista [Consiliu Național de Soluționare a Contestațiilorissa (valtakunnallinen riitojenratkaisuelin) tai tuomioistuimessa] tämän lain säännösten mukaisesti.”

7 Kyseisen lain 3 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Tässä laissa tarkoitetaan

– –

f) henkilöllä, joka katsoo oikeuksiaan loukatun: kaikkia talouden toimijoita, jotka täyttävät seuraavat kumulatiiviset ehdot:
   i) toimijalla on tai on ollut hankintamenettelyyn liittyvä intressi; ja
   ii) toimijan etua on loukattu, loukataan tai saatetaan tulevaisuudessa loukata hankintaviranomaisen sellaisen toimen johdosta, joka on omiaan tuottamaan oikeusvaikutuksia, tai sen johdosta, että hankintamenettelyyn liittyvään hakemukseen ei ole vastattu laissa säädetyssä määräajassa.

– –

3. Edellä 1 momentin f kohdan i alakohtaa sovellettaessa katsotaan, että henkilöllä on tai on ollut hankintamenettelyyn liittyvä intressi, mikäli henkilöä ei ole jo aiemmin lopullisesti suljettu pois menettelystä. Poissulkeminen on lopullinen, jos siitä on ilmoitettu asianomaiselle ehdokkaalle/tarjoajalle ja jos [Consiliu Național de Soluționare a Contestațiilor (valtakunnallinen riitojenratkaisuelin)] tai tuomioistuin on todennut poissulkemisen lailliseksi tai jos poissulkemiseen ei voida enää hakea muutosta.”

8 Mainitun lain 8 §:ssä säädetään seuraavaa:

”1. Henkilö, joka katsoo hankintaviranomaisen toimen loukanneen oikeuksiaan, voi saattaa asian [Consiliu Național de Soluționare a Contestațiilorin (valtakunnallinen riitojenratkaisuelin)] käsiteltäväksi kyseisen toimen kumoamiseksi, korjaavan toimen tai korjaavien toimenpiteiden toteuttamista koskevan velvollisuuden asettamiseksi hankintaviranomaiselle sekä väitetyn oikeuden tai oikeutetun edun tunnustamiseksi seuraavissa määräajoissa:

a) kymmenen päivää lainvastaiseksi katsotun hankintaviranomaisen toimesta tiedon saantia seuraavasta päivästä, jos julkista tai alakohtaista hankintaa koskevan sopimuksen tai konsession ennakoitu arvo on vähintään yhtä suuri kuin kynnysarvot, joiden ylittyessä julkisia hankintoja koskevat ilmoitukset on toimitettava julkisia hankintoja koskevan lainsäädännön, alakohtaisia hankintoja koskevan lainsäädännön tai rakennusurakoita ja palveluja koskevia konsessioita koskevan lainsäädännön mukaisesti julkaistaviksi Euroopan unionin virallisessa lehdessä – –”

9 Saman lain 49 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Henkilö, joka katsoo oikeuksiaan loukatun, voi asian ratkaisemiseksi tuomioistuimessa vedota toimivaltaiseen tuomioistuimeen tämän lain säännösten mukaisesti.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

10 CFR julkaisi tarjouspyynnön alakohtaisesta hankintamenettelystä, joka koski rautatielinjan kunnostamiseen liittyvää rakennusurakkasopimusta.

11 Yritysten yhteenliittymä RailWorksin, jonka johtaja Alstom Transport on, tekemä tarjous todettiin sellaiseksi, että se voidaan hyväksyä menettelyyn, 13.3.2018, mutta CFR sulki kyseisen tarjouksen menettelyn ulkopuolelle 5.7.2018 syistä, jotka liittyivät Railworkin kyvykkyyteen toteuttaa hankintasopimuksen kohde.

12 Tribunalul București (Bukarestin alioikeus, Romania) hylkäsi 19.10.2018 antamallaan tuomiolla Alstom Transportin kanteen CFR:n päätöksestä, jossa suljettiin RailWorksin tarjous menettelyn ulkopuolelle ja nimettiin sopimuspuoleksi yritysten yhteenliittymä BraSig. Curtea de Apel București (Bukarestin ylioikeus, Romania) hyväksyi Alstom Transportin kyseisestä tuomiosta tekemän valituksen 20.12.2018 antamallaan tuomiolla ja kumosi kyseisen päätöksen. Se totesi myös, että RailWorksin tarjous oli sellainen, että se voidaan hyväksyä menettelyyn, ja että CFR:n oli arvioitava uudelleen BraSigin tarjous ottaen huomioon RailWorksin sitä kohtaan esittämä kritiikki.

13 RailWorksin tarjous todettiin 12.2.2019 Curtea de Apel Bucureștin määräämän uudelleenarvioinnin jälkeen sellaiseksi, että se voidaan hyväksyä menettelyyn, ja Alstom Transport nimettiin 19.6.2019 päivätyllä kirjeellä kyseessä olevan hankintasopimuksen sopimuspuoleksi.

14 Alstom Transport nosti 5.7.2019 Tribunalul Bucureștissa uuden kanteen, jossa se vaati muun muassa kumoamaan CFR:n päätöksen, jolla BraSigin tarjous todettiin sellaiseksi, että se voidaan hyväksyä menettelyyn, ja sääntöjenmukaiseksi, sekä hankintamenettelyä koskevan kertomuksen ja kaikki tämän tarjouksen arvioinnin yksityiskohtia koskevat toimet. Lisäksi Alstom Transport vaati kyseistä tuomioistuinta velvoittamaan CFR:n sulkemaan mainitun tarjouksen menettelyn ulkopuolelle sillä perusteella, että BraSig oli yrittänyt toistuvasti vaikuttaa CFR:n arviointikomitean jäseniin RailWorksin tarjouksen saattamiseksi epäedulliseen asemaan.

15 Tribunalul București hylkäsi kanteen 8.8.2019 antamallaan tuomiolla liian myöhään nostettuna. Kyseinen tuomioistuin katsoi tältä osin, että lain nro 101/2016 8 §:n 1 momentin a kohdassa tarkoitettu kymmenen päivän määräaika oli laskettava päivästä, jona hankintamenettelyn tulos oli ilmoitettu Alstom Transportille, eikä siitä päivästä, jona tämä oli saanut tiedon hankintamenettelyä koskevasta kertomuksesta.

16 Alstom Transport valitti mainitusta tuomiosta Curtea de Apel Bucureștiin eli ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen. Valituksensa tueksi se totesi, että tämän tuomion 13 kohdassa mainitulla hankintamenettelyn lopputulosta koskevalla, 19.6.2019 päivätyllä kirjeellä sille oli ainoastaan ilmoitettu sen oman tarjouksen arvioinnista ja ettei siitä ilmennyt mitään tietoja BraSigin tekemän tarjouksen arvioinnin yksityiskohdista. Alstom Transport väitti, että se sai tiedon hankintamenettelyä koskevasta kertomuksesta ja implisiittisesti näistä arvioinnin yksityiskohdista vasta 25.6.2019, jolloin se sai tutustua hankintamenettelyä koskevaan asiakirja-aineistoon pyydettyään sitä 20.6.2019. Näin ollen sen mukaan tämän tuomion edellisessä kohdassa tarkoitettu kymmenen päivän määräaika alkoi kulua 25.6.2019.

17 Näissä olosuhteissa Curtea de Apel București on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavan ennakkoratkaisukysymyksen:

”Onko [direktiivin 92/13] 1 artiklan 1 kohdan kolmatta alakohtaa ja 3 kohtaa sekä 2 c artiklaa tulkittava siten, että määräaika, jonka kuluessa hankintamenettelyssä sopimuspuoleksi valittu tarjoaja voi hakea muutosta päätökseen, jolla hankintayksikkö toteaa menettelyssä huonommalle

sijalle asetetun tarjoajan tarjouksen sellaiseksi, että se voidaan hyväksyä menettelyyn, on laskettava siitä päivästä, jona sopimuspuoleksi valitulle tarjoajalle syntyy asiaa koskeva intressi, koska tarjoaja, jota ei valittu sopimuspuoleksi, hakee muutosta hankintamenettelyn tulokseen?”

Ennakkoratkaisukysymyksen tarkastelu

18 Aluksi on todettava, että unionin tuomioistuimen käytettävissä olevasta asiakirja-aineistosta ilmenee, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ei tiedustele unionin tuomioistuimelta direktiivin 92/13 1 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan vaan kyseisen direktiivin 1 artiklan 1 kohdan neljännen alakohdan tulkintaa.

19 Näin ollen on katsottava, että ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin kysyy kysymyksellään, onko direktiivin 92/13 1 artiklan 1 kohdan neljättä alakohtaa ja 3 kohtaa sekä 2 c artiklaa tulkittava siten, että määräaika, jonka kuluessa hankintasopimuksen sopimuspuoleksi valittu tarjoaja voi hakea muutosta hankintayksikön päätökseen, jolla tarjoajan, jota ei valittu sopimuspuoleksi, tarjous todettiin sellaiseksi, että se voidaan hyväksyä menettelyyn, voidaan laskea ottamalla lähtökohdaksi päivä, jona tämä sopimuspuoleksi valittu on vastaanottanut tämän päätöksen, vaikka kyseisenä päivänä yhtäältä hylätty tarjoaja ei ollut tai ei vielä ollut hakenut muutosta tämän hankintasopimuksen tekomenettelyn lopputulokseen ja toisaalta hankintasopimuksen sopimuspuoleksi valittu ei ollut vastaanottanut kyseisen tarjoajan tarjouksen arvioinnin yksityiskohtia koskevia merkityksellisiä tietoja.

20 Koska julkisia tavaranhankintoja ja rakennusurakoita koskeviin sopimuksiin liittyvien muutoksenhakumenettelyjen soveltamista koskevien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 21.12.1989 annetun neuvoston direktiivin 89/665/ETY (EYVL 1989, L 395, s. 33), sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2014/23, 1 artiklan 1 kohdan neljäs alakohta ja 3 kohta sekä 2 c artikla vastaavat direktiivin 92/13 1 artiklan 1 kohdan neljättä alakohtaa ja 3 kohtaa sekä 2 c artiklaa, näitä direktiivin 89/665, sellaisena kuin se on muutettuna direktiivillä 2014/23, säännöksiä koskeva oikeuskäytäntö on merkityksellinen myös tulkittaessa kyseessä olevia direktiivin 92/13 säännöksiä.

21 Direktiivin 92/13 1 artiklan 1 kohdan neljännessä alakohdassa asetetaan jäsenvaltioille direktiivin 2014/25 tai direktiivin 2014/23 soveltamisalaan kuuluvien hankintasopimusten osalta velvollisuus varmistaa, että hankintayksiköiden päätöksiin voidaan hakea muutosta tehokkaasti ja mahdollisimman nopeasti. Preklusiivisten määräaikojen asettamisella muutoksenhaulle voidaan saavuttaa se nopeuden tavoite, johon tällä direktiivillä pyritään, pakottamalla toimijat nopeasti riitauttamaan valmistelevat toimet tai välivaiheen päätökset, jotka on tehty hankintasopimuksen tekomenettelyssä (ks. analogisesti määräys 14.2.2019, Cooperativa Animazione Valdocco, C-54/18, EU:C:2019:118, 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

22 Kohtuullisten preklusiivisten määräaikojen asettaminen muutoksenhaulle lähtökohtaisesti täyttää direktiivistä 92/13 johtuvan tehokkuusvaatimuksen, koska se merkitsee oikeusvarmuuden perusperiaatteen soveltamista ja koska se on tehokasta oikeussuojaa koskevan perusoikeuden mukaista (ks. analogisesti määräys 14.2.2019, Cooperativa Animazione Valdocco, C-54/18, EU:C:2019:118, 28 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

23 Direktiivin 92/13 2 c artiklassa siis säädetään, että jos jäsenvaltio säätää määräaikoja muutoksenhaulle direktiivin 2014/25 tai direktiivin 2014/23 soveltamisalaan kuuluvien sopimuksentekomenettelyjen yhteydessä tehtyyn tai niitä koskevaan hankintayksiköiden

päätökseen, määräajat mainittua päätöstä koskevalle muutoksenhaulle määräytyvät niiden yksityiskohtaisten sääntöjen perusteella, jotka koskevat hankintayksikön päätöksestä tarjoajille ilmoittamista.

24 Näin ollen määräajan on oltava vähintään 10 kalenteripäivää laskettuna sitä päivää seuraavasta päivästä, jona tämä päätös on lähetetty tarjoajalle tai ehdokkaalle, kun käytetään telekopiota tai sähköistä muotoa. Kun käytetään muita viestintätapoja, kyseisen määräajan on oltava joko vähintään 15 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona mainittu päätös on lähetetty tarjoajalle tai ehdokkaalle, tai vähintään 10 kalenteripäivää sitä päivää seuraavasta päivästä, jona tämä päätös on vastaanotettu. Haettaessa muutosta direktiivin 92/13 2 artiklan 1 kohdan b alakohdassa tarkoitettuihin päätöksiin, joista ei tarvitse lähettää erityistä ilmoitusta, määräaika on vähintään 10 kalenteripäivää kulloinkin kyseessä olevan päätöksen julkaisemisesta.

25 Nyt käsiteltävässä asiassa Romanian oikeudessa säädetään, että kymmenen päivän määräaika alkaa kulua kaikkien tarjoajien, mukaan lukien sopimuspuoleksi valittu, osalta sitä päivää seuraavasta päivästä, jona tieto hankintayksikön toimesta on saatu. Näin ollen sopimuspuoleksi valitun, joka haluaa riitauttaa päätöksen, jolla tarjoajan, jota ei valittu sopimuspuoleksi, tarjous todetaan sellaiseksi, että se voidaan hyväksyä menettelyyn, on haettava muutosta tässä määräajassa riippumatta yhtäältä siitä, onko kyseinen tarjoaja mahdollisesti hakenut muutosta tähän päätökseen ja koska se mahdollisesti on niin tehnyt, ja toisaalta siitä, ettei tällä sopimuspuoleksi valitulla ole mitään tietoa mainitun tarjoajan tarjouksen arvioinnin yksityiskohdista.

26 Vaikka sekä ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin ennakkoratkaisupyynnössään että pääasian asianosaiset ja Euroopan komissio käsittelevät kirjallisissa huomautuksissaan oikeussuojan tarvetta koskevaa edellytystä, on todettava, että kyseinen tuomioistuin on päättänyt rajoittaa kysymyksensä koskemaan ainoastaan muutoksenhaun määräajan alkamisajankohtaa.

27 Tästä on huomautettava, että direktiivin 92/13 1 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että muutoksenhakumenettelyt, joiden yksityiskohtaisista säännöistä kukin jäsenvaltio voi itse päättää, ovat ainakin niiden käytettävissä, jotka ovat tai ovat olleet tavoittelemassa tiettyä sopimusta ja joiden etua väitetty virheellinen menettely on loukannut tai saattaa loukata.

28 Tämä säännös on tarkoitettu sovellettavaksi muun muassa kunkin sellaisen tarjoajan tilanteeseen, jonka mielestä päätös kilpailijan hyväksymisestä julkista hankintaa koskevan sopimuksen tekomenettelyyn on lainvastainen ja saattaa aiheuttaa tarjoajalle vahinkoa, ja tällainen vahingon riski riittää perustamaan välittömän intressin hakea kyseiseen päätökseen muutosta, eikä huomioon ole otettava vahinkoa, joka voi lisäksi aiheutua toisen ehdokkaan valinnasta tämän hankintasopimuksen sopimuspuoleksi (ks. analogisesti määräys 14.2.2019, Cooperativa Animazione Valdocco, C-54/18, EU:C:2019:118, 36 kohta).

29 Näin ollen direktiivi 92/13 ei lähtökohtaisesti ole esteenä kansalliselle säännöstölle, jossa säädetään, että prekluusion uhalla hankintaviranomaisen päätökseen on haettava muutosta säädetyssä määräajassa ja muutoksenhaun tueksi esitettävät väitteet hankintamenettelyn sääntöjenvastaisuuksista on esitettävä samassa määräajassa, joten kyseisen määräajan päätyttyä tätä päätöstä ei enää voida riitauttaa tai väitettä sääntöjenvastaisuudesta ei enää voida esittää, edellyttäen, että kyseinen määräaika on kohtuullinen (ks. analogisesti määräys 14.2.2019, Cooperativa Animazione Valdocco, C-54/18, EU:C:2019:118, 40 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Tästä seuraa, että sopimuspuoleksi valittu voidaan velvoittaa noudattamaan määräaikaa, jonka kuluessa on haettava muutosta hankintayksikön päätökseen, jolla hyväksytään tarjoaja, jota ei valittu sopimuspuoleksi, osallistumaan julkiseen hankintamenettelyyn, siinäkin tapauksessa, että tämä päätös on osa päätöstä, jossa sopimuspuoleksi valittu nimetään valituksi, ja vaikka kyseinen tarjoaja ei ole kyseisenä ajankohtana hakenut tai ei ole vielä hakenut muutosta viimeksi mainittuun päätökseen.

31 Ei kuitenkaan voida sulkea pois, että kansallisten prekluusiosääntöjen soveltaminen voi erityisissä olosuhteissa tai niiden joidenkin yksityiskohtien kannalta loukata unionin oikeudessa yksityisille annettuja oikeuksia, erityisesti Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 artiklassa vahvistettua oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja puolueettomaan tuomioistuimeen (ks. analogisesti määräys 14.2.2019, Cooperativa Animazione Valdocco, C-54/18, EU:C:2019:118, 43 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

32 Tästä on huomautettava, että tehokkaat muutoksenhakukeinot julkisia hankintoja koskevien sopimusten tekemiseen sovellettavien säännösten rikkomisia vastaan voidaan varmistaa vain, jos tällaisille muutoksenhauille asetetut määräajat alkavat kulua vasta siitä päivästä, jona muutoksenhakija sai tiedon tai sen olisi pitänyt saada tieto näiden säännösten väitetystä rikkomisesta (ks. analogisesti määräys 14.2.2019, Cooperativa Animazione Valdocco, C-54/18, EU:C:2019:118, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Tämän osalta tarjoajille ilmoitettuun hankintayksikön päätökseen on direktiivin 92/13 2 c artiklan mukaisesti liitettävä yhteenveto asiaa koskevista perusteluista.

34 Tällä asiaa koskevien perustelujen yhteenvedolla, joka on liitettävä sekä erityisesti tarjoajille tiedoksi annettuihin hankintayksiköiden päätöksiin että julkaistuihin päätöksiin, joista ei ole tehty erityistä ilmoitusta, pyritään varmistamaan se, että asianomaiset tarjoajat saavat tai voivat saada tiedon hankintamenettelyyn sovellettavien sääntöjen mahdollisesta rikkomisesta.

35 Nyt käsiteltävässä asiassa on niin, että ellei ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen suorittamasta tarkistuksesta muuta johdu, BraSigin pääasiassa kyseessä olevaan hankintamenettelyyn osallistumisen hyväksymisestä tehdyn hankintayksikön päätöksen asiaa koskevat perustelut on voitu johtaa tämän tuomion 14–16 kohdassa tarkoitetusta hankintamenettelyä koskevasta kertomuksesta, joka on Romanian oikeuden mukaan saatettava asianomaisten tarjoajien saataville siten, että ne voivat tutustua siihen paikan päällä.

36 Tällainen hankintayksiköiden päätösten perusteluihin tutustumista koskeva oikeudellinen tae ei kuitenkaan vastaa kyseisten päätösten asiaa koskevien perustelujen ilmoittamista tarjoajille näiden päätösten julkaisemisen tai tiedoksi antamisen yhteydessä.

37 Niinpä tällaisissa olosuhteissa, joissa hankintaviranomaisen päätöksen asiaa koskevia perusteluja ei ole saatettu tarjoajien tietoon julkaisemalla eikä kyseistä päätöstä tiedoksi annettaessa, määräaika, jonka kuluessa sopimuspuoleksi valittu tarjoaja voi hakea muutosta hankintaviranomaisen päätökseen, jolla tarjoajan, jota ei valittu sopimuspuoleksi, tarjous todetaan sellaiseksi, että se voidaan hyväksyä menettelyyn, ei ala kulua kyseisen päätöksen vastaanottamispäivästä vaan siitä päivästä, jona sopimuspuoleksi valitulle on ilmoitettu kyseisen päätöksen asiaa koskevat perustelut, millä varmistetaan, että mainittu sopimuspuoleksi valittu on saanut tai voinut saada tiedon tällaista päätöstä mahdollisesti rasittavista unionin oikeuden rikkomisista.

38 Edellä esitetyn perusteella on esitettyyn kysymykseen vastattava, että direktiivin 92/13 1 artiklan 1 kohdan neljättä alakohtaa ja 3 kohtaa sekä 2 c artiklaa on tulkittava siten, että määräaika, jonka kuluessa hankintasopimuksen sopimuspuoleksi valittu voi hakea muutosta hankintayksikön päätökseen, jolla tarjoajan, jota ei valittu sopimuspuoleksi, tarjous todettiin sopimuspuolen valintaa koskevan päätöksen yhteydessä sellaiseksi, että se voidaan hyväksyä menettelyyn, voidaan laskea ottamalla lähtökohdaksi päivä, jona tämä sopimuspuoleksi valittu on vastaanottanut sopimuspuolen valintaa koskevan päätöksen, vaikka mainittu tarjoaja ei kyseisenä päivänä ollut tai ei vielä ollut hakenut muutosta tähän päätökseen. Jos sitä vastoin kyseisen päätöksen tiedoksi antamisen tai julkaisemisen yhteydessä yhteenvetoa kyseisen päätöksen asiaa koskevista perusteluista, kuten mainitun tarjouksen arvioinnin yksityiskohtia koskevista merkityksellisistä tiedoista, ei ole mainitun 2 c artiklan mukaisesti saatettu sopimuspuoleksi valitun tietoon, tämä määräaika on laskettava ottamalla lähtökohdaksi tällaisen yhteenvedon ilmoittaminen mainitulle sopimuspuoleksi valitulle.

Oikeudenkäyntikulut

39 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (yhdeksäs jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Vesi- ja energiahuollon, liikenteen ja teletoiminnan alalla toimivien yksiköiden hankintamenettelyjä koskevien yhteisön sääntöjen soveltamiseen liittyvien lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten yhteensovittamisesta 25.2.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/13/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2014 annetulla Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2014/23/EU, 1 artiklan 1 kohdan neljättä alakohtaa ja 3 kohtaa sekä 2 c artiklaa on tulkittava siten, että määräaika, jonka kuluessa hankintasopimuksen sopimuspuoleksi valittu voi hakea muutosta hankintayksikön päätökseen, jolla tarjoajan, jota ei valittu sopimuspuoleksi, tarjous todettiin sopimuspuolen valintaa koskevan päätöksen yhteydessä sellaiseksi, että se voidaan hyväksyä menettelyyn, voidaan laskea ottamalla lähtökohdaksi päivä, jona tämä sopimuspuoleksi valittu on vastaanottanut sopimuspuolen valintaa koskevan päätöksen, vaikka mainittu tarjoaja ei kyseisenä päivänä ollut tai ei vielä ollut hakenut muutosta tähän päätökseen. Jos sitä vastoin kyseisen päätöksen tiedoksi antamisen tai julkaisemisen yhteydessä yhteenvetoa kyseisen päätöksen asiaa koskevista perusteluista, kuten mainitun tarjouksen arvioinnin yksityiskohtia koskevista merkityksellisistä tiedoista, ei ole mainitun 2 c artiklan mukaisesti saatettu sopimuspuoleksi valitun tietoon, tämä määräaika on laskettava ottamalla lähtökohdaksi tällaisen yhteenvedon ilmoittaminen mainitulle sopimuspuoleksi valitulle.

Allekirjoitukset